

Economen en veiligheid

In *ESB* van 15 augustus 1990 uit collega W. Brand bedenkingen tegen de opzet van de vereniging Economen voor Vrede. Hij verdenkt de vereniging van vooropgestelde gevoelens jegens het militaire apparaat in plaats van een wetenschappelijke houding van analyse van de problemen van veiligheid. Dit laatste echter is juist wat de vereniging, blijkens artikel 3 van haar statuten, nastreeft. De veiligheid die door Brand terecht als de centrale doelstelling wordt genoemd, wordt in artikel 3 duidelijk vermeld. Brand's toevoeging dat het niet om vrede, maar om veiligheid gaat doet wat vreemd aan.

Hij verwijst onder andere naar Adam Smith, die "het krijgsbedrijf zelfs 'the noblest of all arts' (noemde)". Hierin komt een misverstand tot uitdrukking, want er is wel iets veranderd sinds Adam Smith. Hannes Alvéén drukt het zo uit: kernwapens zijn geen wapens meer, het zijn vernietigers ('annihilators'). Zij vergroten de veiligheid niet, maar ze treffen de verdedigers zowel als de aanvallers. In 1945 kon Japan er nog mee worden gedwongen zich over te geven, maar sindsdien is hun reikwijdte zo vergroot dat zij ook de aanvaller zelf treffen.

Het einddoel van de veiligheidspolitiek moet een internationale rechtsorde zijn met een minimaal gebruik van geweld, zoals de politie functioneert. Dit is echter

veel gemakkelijker gezegd dan gedaan. Het centrale probleem dat moet worden opgelost is dat van de weg erheen.

Door de gewijzigde aard van de wapenen zijn er nu wapenarsenalen waarmee de wereldbevolking (en het milieu) vele malen kan worden gedood ('overkill capacity'). Dat maakt het mogelijk om met radicale voorstellen te komen tot halvering van de bewapening, die lang geleden al werden voorgesteld en nu onderwerp zijn van serieuze onderhandelingen. Want ook met de helft van ons arsenaal is het overwegen van een 'eerste klap' riskant. Terecht herinnert Brand zijn lezers aan de oorlogshaard in het Midden-Oosten waar Irak het nieuwste voorbeeld is. En dat land heeft dan 'alleen' nog maar chemische vernietigers.

Nogmaals terecht wijst Brand op de belangrijke rol van Gorbatsjov, die het gezonde verstand poogt te verbreiden. Terloops vermeldt hij de bewapening der onderontwikkelde landen. Eveneens terloops mogen wij herinneren aan de kwalijke rol van wapenfabrikanten in ontwikkelde landen (zelfs staatsbedrijven) die dit aanmoedigen.

Waar zoveel overeenstemming tussen Brand en de vereniging bestaat, hoop ik dat hij binnenkort als lid zal toetreden, en aan onze discussies zal deelnemen.

J. Tinbergen